

ده پهلوان:

از باستان‌شناسی خلیج فارس غافل مانده‌ایم

رییس پژوهشگاه میراث‌فرهنگی با بیان اینکه باستان‌شناسی خلیج فارس موضوعی است که از آن غافل مانده‌ایم، گفت: جایگاه و ارزش یک یافته باستان‌شناسی یا بقایای یک بندر تاریخی در تجربه زیستی آن است.

به گزارش سایت خبری پرسون به نقل از روابط عمومی پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری، مراسم گرامی‌داشت روز ملی خلیج فارس به همت پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری با همکاری سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح در دو بخش با رویکرد بررسی مستندات تاریخی و باستان‌شناسی خلیج فارس در فرهنگسرای اندیشه برگزار شد.

مصطفی ده‌پهلوان که در مراسم افتتاحیه بزرگداشت روز ملی خلیج فارس می‌گفت، خلیج همیشه فارس را قلب زمین خواند و افزود: در اثبات حقانیت فارس بودن خلیج فارس و مدیریت این شاخ‌آبه مهم تاریخی توسط ایرانیان طومار اسناد، کتب و نقشه‌های تاریخی وجود دارد.

رییس پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری با قدردانی از برگزار کنندگان این برنامه گفت: جای چنین نشست‌هایی بین دربارداران، نیروهای نظامی، نیروهای مسلح کشور و پژوهشگران حوزه تاریخ میراث‌فرهنگی و باستان‌شناسی واقعاً خالی بود.

وی افزود: به روایت اسناد و مدارک باستان‌شناسی که امروز در کرانه‌های خلیج فارس بدست آمده، خلیج فارس بیش از بیست هزار سال تاریخ و پیشینه دارد، خلیج فارس مسیر رفت و آمد انسان‌های نخستین و از دوران گذشته یکی از نقاط تلاقی فرهنگ‌ها و تمدن‌های دنیای گذشته بوده است. از بندر تبس در چابهار تا بندر گمبرون، جزیره هرمز، قشم، لافت، حریره، لنگه، سیراف، طایری، دیر، بوشهر، خارک … و استقرارگاه‌های مهمی چون چگاسفلی و کاخ‌های هخامنشی در برازجان همه گواهی بر مدیریت ایرانیان و پارسیان بر این خطه از جغرافیا هستند.

به گفته ده‌پهلوان، باستان‌شناسی خلیج فارس موضوعی است که امروز از آن غافل مانده‌ایم، ظرفیت میراث‌فرهنگی کرانه‌های شمالی خلیج فارس به زعم و گمان باستان‌شناسان چیره‌دستی که بر این خطه پژوهش کرده‌اند هزاران برابر سواحل جنوبی خلیج فارس است و این موضوعی است که باید به درستی از آن دفاع کنیم. خلیج فارس امروز حیثیت فرهنگی و ملی تاریخی ما است که باید بتوانیم بدرستی از آن دفاع کنیم.

وی با اشاره به اینکه خلیج فارس سپر و سینه ایران است اظهار کرد: خیلی‌ها در دوران گذشته در تلاش بوده‌اند که این شاخ‌آبه مهم را در دست بگیرند. اگر تاریخ را بخوانید در می‌یابید که رومیان نزدیک به هشتصد سال در تلاش بوده‌اند که مسیرهای تجاری که از ایران عبور می‌کند را در دست بگیرند. یافته‌های باستان‌شناسی که از جنوب هندوستان بدست آمده نشان می‌دهد رومیان که نتوانستند ایرانیان را شکست بدهند و ترانزیت ایران را بدست بگیرند از طریق دریای سرخ ایران را دور زده و در جنوب هندوستان برای خود کلونی ایجاد کرده‌اند. پس موضوع دفاع از خلیج فارس موضوع امروز ما نیست و موضوعی است که دیرینگی آن به چند هزار سال پیش باز می‌گردد تا به امروز که ما رئیس علی دلواری و شهدای دفاع را در این سرزمین داریم.

ده‌پهلوان با طرح این پرسش‌ها که جایگاه و ارزش میراث‌فرهنگی در چیست و یک یافته باستان‌شناسی یا بقایای یک بندر تاریخی به چه کار ما می‌آید و به چه درد مشکلات امروز ما می‌خورد؟ از جایگاه یک باستان‌شناس گفت: پاسخ تجربه زیستی است. تجربه زیستی که نیاکان ما در جای‌جای این سرزمین و از جمله در کرانه‌های شمالی خلیج فارس داشته‌اند.

وی با اشاره به تجربه کاوش‌اش در گورستانی تاریخی در بندر بوشهر و گرمای طاقت فرسای محیط گفت: پاسخ این پرسش که گذشتگان ما در این خطه بدون تکنولوژی‌های سرمایشی امروز، چه می‌کرده‌اند، را در بافت تاریخی خواهید دریافت، معماری بومی که مردمان بوشهر از آن استفاده می‌کردند و آنها را در مقابل این شرایط جوی و سخت منطقه محافظت می‌کرده است. میراث ناملموسی که از مردمان ما در کرانه شمالی خلیج فارس به جای مانده، تک تک این آداب و رسوم و موسیقی نشان از زیست مسالمت آمیزی است که انسان با دریا داشته است.

رییس پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری افزود: امروز کشورهایی نظیر عمارات بشدت به دنبال یک تپه دوهزارساله هستند، ولی ما بیش از ۲۰ بندرگاه مهم تاریخی را داریم که آثار و شواهدی در آنها بدست آمده که نشان از تجارت و داد و ستد با مناطقی همچون چین دارد. امروز باستان‌شناسان و پژوهشگران چینی بشدت علاقمند هستند که روی آثار خودشان در این بندرگاه‌ها کار کنند.

ده‌پهلوان اظهار کرد: امیدواریم که ما در پژوهشگاه بتوانیم با همکاری مناطق آزاد و نیروهای مسلح پایگاه‌های پژوهشی خوبی را در باب حفاظت، صیانت، معرفی و شناخت میراث‌فرهنگی این خطه داشته باشیم. متأسفانه در دهه‌های گذشته شاید نادانسته برخی از محوطه‌های کلیدی و تاریخی ما از جمله پی‌تل در بوشهر که کهن‌ترین کتابخانه ایران بشمار می‌رفت در یک منطقه نظامی قرار گرفته، تبدیل به میدان تیر شده و بخش زیادی از این اسناد مکتوبی که گواه محکمی بر حاکمیت ایرانیان بر خلیج فارس است را از دست داده‌ایم. امیدواریم که بتوانیم در تعامل نیروهای مسلح با وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، قلعه ریشهر در بوشهر را مورد بررسی و محوطه‌های مهمی که در محدوده‌های نظامی واقع شده‌اند را مورد واکاوی قرار دهیم.

رییس پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری در ادامه با اشاره به بیانات مقام معظم رهبری در خصوص بی‌توجه نبودن به دریا و آب افزود: ما به تاریخ و تمدن‌مان نیز بی‌توجهی کرده‌ایم. ممکن است که اختلافات کاری داشته باشیم ولی بر سر تاریخ تمدن این کشور نمی‌توانیم اختلاف داشته باشیم. ما امروز مسئول هستیم تا میراث‌فرهنگی ارزشمندی که در کرانه‌ها و جزایر خلیج فارس وجود دارد را بدرستی بعنوان اسنادی بر حاکمیت و تسلط ایرانیان و پارسیان بر این شاخ‌آبه مهم تاریخی حفظ کنیم.

ده‌پهلوان در پایان با درود به روان شهدای دفاع از گذشته تا به امروز گفت: دفاع از این سرزمین نقل دیروز و امروز نیست و در سرزمین ما پیشینه‌دار است. امیدواریم که در این حوزه بستر همکاری‌ها فراهم شود، ما همه فرزندان این سرزمین هستیم که می‌توانیم در کنار یکدیگر میراث آن را بدرستی پاس بداریم.